Ankenævnet for Forsikring

Den 9. november 2016 blev i sag nr. 89738:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har pensionsordning med forsikring ved tab af erhvervsevne i PFA Pension. Han klager ved sin advokat over, at selskabet pr. 1/7 2016 har standset udbetalingen af helbredsbetingede ydelser med henvisning til, at hans erhvervsevnetab ikke længere er nedsat i dækningsberettigende grad.

Selskabet har anført, at klagerens indtægt udgør mere end halvdelen af, hvad andre personer med samme alder og uddannelse er i stand til at tjene.

Forsikringen giver ret til udbetaling af invalideydelser og præmiefritagelse, såfremt erhvervsevnen nedsættes på grund af sygdom eller ulykke. Der er en karenstid på 3 måneder.

Klageren, der er født i 1970'erne, er ufaglært og har i mange år været beskæftiget inden for dagligvarehandel, og han har i en årrække været butikschef. Han blev i 2011 sygemeldt på grund af rygsmerter. Efter et ressourceforløb er han pr. 1/4 2016 blevet ansat i et fleksjob med en ugentlig arbejdstid på 3 timer.

I klageskemaet af 16/8 2016 til nævnet har klageren blandt andet anført:

> "PFA Pension nægter efter min overgang til flexjob at betale erstatning for erhvervsevnetab med den begrundelse, at min nuværende indkomst incl. løn fra flexjob og flexydelse ikke er mindre end halvdelen af sammenligningsgrundlaget.
>
> Dette er forkert.
>
> Med almindelig prisudvikling ville jeg på nuværende tidspunkt tjene mere end dobbelt så meget, som jeg nu tjener.
>
> PFA Pension har ved indkomstsammenligning medinddraget grupper, der ikke er sammenlignelige med mine forhold.
>
> Jeg var butikschef i en større …butik og tjente kr. 450.000 om året.
>
> 2. Hvad vil du konkret opnå hos selskabet? (skal udfyldes)
>
> Have erhvervsevnetabserstatning."

Klagerens advokat har i brev af 17/8 2016 til nævnet blandt andet bemærket:

> "[Klageren] har i adskillige år været beskæftiget som butikschef hos [dagligvarebutik], da han i 2010 og 2011 blev udsat for arbejdsulykker, der medførte uarbejdsdygtighed.
>
> Dette blev anmeldt overfor PFA, der har ydet erstatning for erhvervsevnetab.
>
> Denne ydelse blev imidlertid tilbagekaldt med virkning fra 1. juli 2016 med den begrundelse, at [klagerens] erhvervsevne ikke var nedsat med mindst halvdelen.
>
> PFA sammenlignede [klagerens] forhold med forskellige personalegrupper, herunder butiksassistenter og nåede via forskellige beregninger frem til, at [klageren] tjente mere end halvdelen af, hvad en sammenlignelig person/gruppe ville have tjent nu.
>
> PFA har ikke været i stand til at redegøre for, hvor retvisende de påberåbte statistikker var og har ikke kunnet oplyse, om indtægtsstatistikkerne var med arbejdsgivers pensionsbidrag, hvilket ikke er uvæsentligt.
>
> Den årlige indkomst før skaden incl. arbejdsgivers pensionsbidrag var kr. 450.000. Jeg medsender kopi af afgørelse i den pågældende arbejdsskadesag, der opregulerer denne indtægt til 2016 niveau til kr. 495.346,75. Flexlønstilskuddet udgør årligt kr. 210.132, hvortil skal lægges lønnen i flexjobbet kr. 19.740. Feriepenge skal ikke tillægges.
>
> Dette giver langt mindre en halv indkomst.
>
> Det bemærkes, at min klient ønsker at opretholde erhvervsevnetabsforsikringen, og han har derfor aftalt med PFA, at der fremsendes opkrævning, som dog på nuværende tidspunkt trods rykkere ikke er modtaget."

Selskabet har i brev af 2/9 2016 til nævnet blandt andet oplyst:

"**Hvad handler tvisten om - parternes overordnede synspunkter?**
Forsikrede mener, at hans indtjeningsevne i fleksjobbet er nedsat med mindst halvdelen og at han derfor fortsat har ret til løbende udbetaling ved tab af erhvervsevne.

PFA mener, at forsikrede i sit fleksjob, tjener mere end halvdelen af, hvad der sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignede uddannelse og alder og at selskabet derfor med rette har stoppet udbetalingen.

Det er PFAs forståelse af forsikredes klage til Ankenævnet for Forsikring, at der ikke er uenighed mellem parterne om, at forsikredes helbredsmæssige erhvervsevne er nedsat i dækningsberettiget grad. Tvisten angår alene spørgsmålet om den økonomiske erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen i fleksjobansættelsen som betinget i forsikringsbetingelsernes § 1, stk. 6.

Sagsfremstilling
Forsikrede er ansat i [dagligvarebutik] som filialchef, da han bliver sygemeldt den 25. januar 2011 på grund af stærke rygsmerter. Forsikrede tjener efter egne oplysninger 410.000 kr. årligt brutto på dette tidspunkt (Bilag C)

Forsikrede har som følge heraf modtaget løbende udbetaling ved tab af erhvervsevne gennem flere år. Den 1. april 2016 tiltræder forsikrede et fleksjob hos … (Bilag D), hvorfor den løbende udbetaling stoppes den 1. juli 2016 som følge af forsikredes indtjening i fleksjobbet.

Samtidig med stoppet af den løbende udbetaling, vurderes det, at forsikrede opfylder betingelserne for udbetaling af engangsbeløbet (invalidesummen).

Dette meddeles forsikrede samlet i brev af 13. juni 2016 (Bilag E).

Den 4. juli 2016 modtager PFA email fra forsikredes advokat, hvori der anmodes om en revurdering. (Bilag F)

For at imødekomme forsikredes anmodning foretager PFA på ny en vurdering og skriver i den forbindelse en email til forsikredes advokat og beder dem fremsende et CV eller en oversigt over, hvilke uddannelser forsikrede har, hvilke stillinger han har haft og hvor længe. Derudover spørges ind til, om forsikrede har været leder og i givet fald, hvor stort et personaleansvar, der var tale om. (Bilag G, side 4)

Forsikrede svarer samme dag, at han har en folkeskoleuddannelse. Han bliver derefter ansat i [dagligvarebutik] som butiksassistent i februar 2002. Efter ca. et års ansættelse begynder han at fungere som stedfortræder for filialledereren i forbindelse med ferie og lignende.

I 2005 bliver han filialleder for … butikken i [by]. I denne butik var der 6-8 medarbejdere, som forsikrede har ansvar for. Derudover hjælper han ved akut behov i andre butikker. (Bilag G, side 2)

Dernæst indsamler PFA flere beregningsparametre fra forskellige lønstatistikker med henblik på at beregne, hvad en fuldt erhvervsdygtig person med lignende uddannelse og alder som forsikrede ville kunne tjene.

Det påpeges i denne sammenhæng, at der jf. forsikringsbetingelserne er tale om en beregning af en gennemsnitlig løn, og at forsikredes konkrete løn, før han blev sygemeldt, ikke er afgørende for graden af nedsættelsen af indtjeningsevnen i fleksjobbet.
…
Nærmere om parametrene i beregningen
Af PFAs brev af 8. august 2016 (Bilag H) fremgår, hvilke parametre selskabet har anvendt ved beregningen. I denne skrivelse ønsker PFA at knytte følgende kommentarer til parametrene:

Jobindex:
Beløbet anføres som 30.807 kr. Det må dog bero på en fejl i sagsbehandling, idet søgningen ses at give et resultat på 21.566 (Bilag I). Beregningen er dog sket med det høje beløb, hvilket har tjent til forsikredes fordel.

Løn.info:
Der er medtaget parametre fra denne lønstatistik i form af den gennemsnitlige løn for butiksassistententer og butiksledere. (Bilag J)

PFA anerkender, at forsikrede har været ansat og fungeret som chef i … butikken i 5-6 år frem mod sin sygemelding. Når der også er medtaget parametre i form af butiksassistent skyldes det, at beskæftigelsen som butiksassistent har været en væsentlig del af forsikredes karriereforløb og må antages at være årsagen til, at han efterfølgende ansættes som filialleder.

Ifølge forsikringsbetingelsernes ordlyd skal selskabet tage udgangspunkt i forsikredes uddannelse ved fastsættelse af den sammenlignelige gennemsnitsløn. Praksis på området bevirker, at også forsikredes hidtidige beskæftigelse inddrages. Det er dog ikke ensbetydende med, at det faktum, at forsikrede ikke har nogen erhvervsuddannelse eller anden videregående boglig uddannelse ikke med rette bør afspejles i beregningen af, hvad en fuldt erhvervsdygtig person med samme uddannelses- og karrieremæssige forudsætninger ville kunne få i løn.

Det er selskabets opfattelse, at medtagelsen af parametrene for butiksassistent sammen med øvrige parametre, hvor forsikrede krediteres for sin ledelsesfunktion på en rimelig måde afspejler dette forhold.

Danmarks Statistik:
Tallet fra Danmarks Statistik (Bilag K) indeholder som det eneste af parametrene pensionsbidrag. Det kan indvendes, at det havde været hensigtsmæssigt ikke at have anvendt dette parameter, da grundlaget som følge af pensionen er anderledes end de øvrige. Det er dog selskabets opfattelse, at da beregning lader tallet indgå uden at tage forbehold for pensionsdelen, er uhensigtsmæssigheden til fordel for forsikrede.

Lederne:
Der er i beregningen anvendt fire parametre fra Ledernes lønstatistik for ledere i den private sektor september 2015. (Bilag L)

To af disse parametre tager ikke højde for forsikredes branche, men er i stedet baseret på et bredt udsnit af den samlede private sektor med udgangspunkt i enten alder eller uddannelsesniveau.

Det er selskabets opfattelse, at butiksbranchen set i denne sammenhæng traditionelt ikke er en højtlønnet branche og at disse tal derfor også rummer lønninger, som er væsentligt højere end, hvad der kan karakteriseres som sammenlignelige ud fra forsikredes uddannelses- og karrieremæssige forløb.

Videre er anvendt et gennemsnit over lønnen blandt ledere i hele detailhandelssektoren. Detailhandel drejer sig om salg af varer til private forbrugere i bred forstand og kategorien omfatter ikke kun beskæftigelse som leder i selve butikken, men fx også beskæftigelse med indkøb eller marketing på større hovedkontorer. Igen er det selskabet opfattelse at parameteret er højt, når der i beregningen af gennemsnittet indgår lønninger fra grupper af ledere, der traditionelt er højere lønnet end butikschefer og filialledere.

Endelig er anvendt et gennemsnit over lønnen blandt filialledere, som efter PFAs opfattelse er et rammende parameter.

Ledernes lønstatistik (Bilag L, side 4) rummer følgene løntal fordelt på titler, som selskabet ved denne gennemgang af sagen i højere grad finder rammende for forsikredes beskæftigelse og som med fordel i stedet kunne have været anvendt ved revurderingen:

Butiksbestyrer:	28.567 kr.
Butikschef:	34.468 kr.
Butiksleder:	29.754 kr.

Tages et gennemsnit af lønnen fra disse tre kategorier af branchesammenlignelige ledertitler fås et resultat på 30.930 kr.

Forsikredes advokat stiller spørgsmålstegn ved om de anvendte statistikker er retvisende. Som beskrevet ovenfor er det ved denne gennemgang af sagen selskabet opfattelse, at de anvendte parametre ikke er fuldt retvisende, idet der med fordel kunne have været anvendt parametre, der i højere grad var i overensstemmelse med forsikredes branche og titel på tidspunktet for helbredsnedsættelsen end sket. Det er imidlertid selskabets opfattelse, at denne 'skævhed' har været til forsikredes fordel,

Dog ses af beregningen (bilag H**),** at selv ved anvendelse af de høje parametre, er forsikredes indtjeningsevne i fleksjobbet ikke nedsat med mindst halvdelen.

Opsamlende begrundelse for PFA's afgørelse

- Den anvendte beregning indeholder parametre, som er lave i forhold til den titel og ledelsesfunktion, som forsikrede havde på tidspunktet for helbredsnedsættelsen. Inddragelsen af disse lavere parametre er en rimelig afspejling af, at forsikrede er ufaglært.

- Beregningen rummer dog også mange parametre, som reelt er højere, end der er forudsætning for på baggrund af forsikredes uddannelses- og karrieremæssige forhold. Denne skævhed tjener til forsikredes fordel. Det ses dog, at selv med denne fordel, er forsikredes indtjeningsevne ikke nedsat med mindst halvdelen.

- PFA kunne med fordel have forenklet grundlaget for beregningen ved i stedet at have fokuseret på mere direkte sammenlignelige titler indenfor forsikredes branche.

- Uanset at forsikredes konkrete løn ikke er afgørende, bemærkes det, at forsikredes konkrete løn (2016 niveau), som oplyst af forsikredes advokat til 495.346,75 årligt inklusiv pension (månedligt 41.279), ikke adskiller sig væsentligt fra de beløb, som fremkommer ved en sammenligning med Ledernes lønstatistik for en filialleder (35.302) og en butikschef (34.468), når der tages højde for, at lønstatistikken ikke indeholder pension.

- Efter det oplyste tjener forsikrede i dag 19.156 kr. månedligt i sit fleksjob, hvilket PFA ud fra en samlet betragtning vurderer, er mere end halvdelen af, hvad fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder kan tjene.

Konklusion
PFA fastholder således, at selskabet har været berettiget til at stoppe den løbende udbetaling ved tab af erhvervsevne, da der samlet er dokumentation for, at forsikredes indtjeningsevne i fleksjobansættelsen ikke er nedsat med mindst halvdelen i forhold til, hvad en fuldt erhvervsdygtig person med lignende alder og uddannelse vil kunne tjene.

Forsikrede, der fremsætter krav mod selskabet om fortsat udbetaling af invalidepension og fortsat præmiefritagelse, har bevisbyrden for, at det forholder sig anderledes end her antaget, og at forsikredes erhvervsevne fortsat er nedsat i dækningsberettigende grad.

Forsikredes pensionsordning efter den 1. juli 2016
PFA har noteret, at forsikrede ønsker et tilbud på privat videreførelse af sin pensionsordning fra den 1. juli 2016. Som følge af ekspeditionstid er dette tilbud desværre endnu ikke blevet fremsendt til forsikrede. Selskabet forventer, at forsikrede modtager et tilbud på videreførelse af pensionsordningen senest i løbet af uge 36."

Klagerens advokat har i mail af 11/10 2016 til nævnet blandt andet bemærket, at "Jeg fastholder, at min klient skal sammenlignes med ledere, og at der skal medregnes værdi af arbejdsgivers pensionsbidrag. Da der ikke findes pålidelige statistikker, er det nærliggende at tage udgangspunkt i min klients indtægtsforhold før skade".

Nævnet har modtaget sagens bilag.

7. 89738

Af selskabets brev af 8/8 2016 til klageren fremgår blandt andet:

Vi har set på følgende:

Jobindex	30.807 kr.	Butiksassistent, filialleder
Løn.info	19.266 kr.	Butiksassistent
Løn.info	24.700 kr.	Butiksleder
Danmarks Statistik	36.035 kr.	Salgsarbejde i butik, ledere
Lederne	43.149 kr.	31-34 år
Lederne	43.141 kr.	Ingen udover Folkeskoleniveau
Lederne	42.902 kr.	detailhandel
Lederne	35.302 kr.	filialleder
I alt	275.302 kr.	
Gennemsnit	34.413 kr.	
50%	**17.206 kr.**	*Din indtjening skal være mindre end 17.206 kr.*
Indtjening i fleksjob	**19.019 kr.**	*Dette er ikke tilfældet*

I policen af marts 2007 er det blandt andet angivet:

"Indkomst: 340.574 kr. årligt - anvendt til pensionsberegning
…
INDBETALINGER
Præmie: 33.716,88 kr. årligt.
Præmien regnes som 9,90% af indkomsten
…
Ved eventuel invaliditet pr. 1/11 2006

Invalidepension indtil 1/3 2042			
iht. særlig policebestemmelse	årligt	0,0	0
Solidarisk invalidepension indtil 1/3 2042			
iht. Særlig policebestemmelse	årligt	40.0	136.230

Engangsbeløb efter 1 år		
ved varig invaliditet inden det 60. år	0,0	0
Solidarisk engangsbeløb efter 1 år		
ved varig invaliditet inden det 60. år	100,0	340.574

jf. dog 'Specielt'
…
Udbetaling ved invaliditet

Udbetaling ved invaliditet forudsætter, at din erhvervsevne er nedsat til 1/2 eller derunder af den fulde erhvervsevne. Engangsbeløbet ved invaliditet udbetales kun, hvis din erhvervsevne er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne.

SOLIDARISK INVALIDEPENSION udbetales til dig, hvis du bliver invalid inden 1/3 2042.

Udbetalingen sker, så længe du er invalid, men ophører dog senest på det anførte tidspunkt.

SOLIDARISK ENGANGSBELØB udbetales til dig, hvis du bliver varig invalid inden du fylder 60 år. Udbetalingen finder sted et år efter indtræden af invaliditet, hvis du er i live på dette tidspunkt.

…

AFVIGELSER FRA FORSIKRINGSBETINGELSERNE

Der gælder følgende ændringer i forhold til afsnit C i 'PFA Pension's forsikringsbetingelser - 1. december 2005':

Paragraf 1. 'Definition af invaliditet/erhvervsevnetab'

Stk. 1 erstattes med følgende:

'Ret til invalidepension og/eller præmiefritagelse indtræder, når forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til halvdelen eller derunder af den fulde erhvervsevne.'."

I forsikringsbetingelserne hedder det blandt andet:

"**C Betingelser for invalideydelse og præmiefritagelse**

§ 1. Definition af invaliditet/erhvervsevnetab
Ret til fuld invalidepension og/eller fuld præmiefritagelse indtræder, når forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne.

…

Stk. 4. Engangsbeløb ved invaliditet, herunder udbetaling som ratepension, udbetales kun, hvis erhvervsevnen er nedsat til en tredjedel eller derunder, og denne nedsættelse er varig.

Stk. 5. En ydelsesberettiget nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede - efter PFA Pension's skøn - ikke længere er i stand til at tjene mere end en tredjedel respektive halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til forsikredes tidligere og nuværende helbredstilstand uddannelse og tidligere beskæftigelse.

Stk. 6. Forsikrede har ikke ret til fuld eller halv invalidepension og/eller præmiefritagelse under revalidering eller ansættelse i en stilling, der finansieres helt eller delvist af det offentlige som følge af nedsat erhvervsevne, medmindre den generelle erhvervsevne er nedsat til henholdsvis en tredjedel eller halvdelen af den fulde erhvervsevne, og forsikredes indtjening (summen af arbejdsindtægt og eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud) er nedsat til henholdsvis en tredjedel eller halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

…

§ 5. Udbetaling af engangsbeløb ved invaliditet
For at engangsbeløb ved invaliditet kan udbetales, skal erhvervsevnen være nedsat til en tredjedel eller derunder, og nedsættelsen skal efter PFA Pension's skøn være varig. Det skal således være overvejende sandsynligt, at erhvervsevnen - trods lægelig behandling,

omskoling, optræning eller uddannelse - er og fortsat må anses at ville være nedsat til en tredjedel eller derunder."

Nævnet udtaler:

Klageren er utilfreds med, at selskabet pr. 1/7 2016 har standset udbetalingen af helbredsbetingede ydelser under henvisning til, at hans indtjeningsevne i et fleksjob inklusive offentligt tilskud ikke er nedsat med halvdelen eller mere i forhold til andre personer med lignende uddannelse og alder.

Det fremgår af sagen, at klageren blev sygemeldt i 2011, og at han pr. 1/4 2016 blev ansat i et fleksjob 3 timer ugentligt. Hans månedlige indkomst inklusiv fleksjobtilskud udgør 19.156 kr. om måneden. I anmeldelsen om erhvervsevnetabet fra marts 2011 har klageren oplyst, at hans månedsløn brutto udgjorde 34.166 kr. Af arbejdsskadesagen fremgår det, at månedslønnen i 2011 udgjorde 37.519 kr., og at lønnen omregnet til 2016 niveau udgør 41.279 kr. inklusiv pension. Klageren har anført, at det er disse indtægtsniveauer, der skal lægges til grund for beregningen af indtægtsnedgangen.

Selskabet har anført, at det i henhold til forsikringsbetingelserne ikke er klagerens tidligere løn, der er afgørende, men hvad der er sædvanligt at tjene for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Selskabet finder, at klageren ikke har godtgjort, at hans indtægtsnedgang udgør mindst 50 % og henviser til oplysninger om gennemsnitslønninger for blandt andet ledere, butikschefer og butiksassistenter.

Nævnet bemærker, at det er klageren, der har bevisbyrden for, at hans erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad.

Nævnet finder, at lønandele som f.eks. pensionsbidrag skal indgå i beregningen af klagerens indtjening og den sædvanlige indtjening for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder, jf. forsikringsbetingelsernes pkt. C, § 1, stk. 5 og 6. Endvidere finder nævnet - i overensstemmelse med hvad nævnet tidligere har antaget – at ledelseserfaring efter omstændighederne kan sidestilles med forsikringsbetingelsernes uddannelseskriterium.

10. 89738

Et flertal udtaler

Efter en gennemgang af sagen - herunder oplysningerne om klagerens uddannelses- og erhvervsmæssige baggrund samt de fremlagte oplysninger om lønniveauet for personer med tilsvarende uddannelse, alder og stillingsbetegnelse som klageren - og efter en samlet vurdering finder flertallet, at klageren ikke har bevist, at hans generelle erhvervsevne efter den 1/7 2016 er nedsat med halvdelen eller derover.

Flertallet har herved blandt andet lagt vægt på, at det fremgår af forsikringsbetingelserne, at bedømmelsen af erhvervsevnetabet skal ske ud fra en generel målestok, hvor alder og forsikredes uddannelsesniveau er afgørende kriterier.

Flertallet kan herefter ikke kritisere, at selskabet har standset udbetalingen af helbredsbetingede ydelser pr. 1/7 2016.

Et mindretal udtaler

Efter en gennemgang af sagen - herunder oplysningerne om klagerens uddannelses- og erhvervsmæssige baggrund samt de fremlagte oplysninger om lønniveauet for personer med tilsvarende uddannelse, alder og stillingsbetegnelse som klageren - og efter en samlet vurdering finder mindretallet, at klageren har bevist, at hans generelle erhvervsevne efter den 1/7 2016 er nedsat med halvdelen eller derover.

Mindretallet har blandt andet lagt vægt på, at klageren i en lang periode har arbejdet som butikschef med blandt andet daglig ledelse og personaleansvar, hvilke kvalifikationer, efter mindretallets opfattelse, kan sidestilles med forsikringsbetingelsernes uddannelseskriterium, og at han på det foreliggende grundlag har bevist, at personer med tilsvarende faglige og ledelsesmæssige kvalifikationer med tilsvarende alder som hans ville have været i stand til at tjene (inkl. pensionsbidrag) mere end det dobbelte af klagerens løn i fleksjobbet.

Der træffes afgørelse i overensstemmelse med flertallets votum.

11. 89738

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Peter Thønnings